SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2871

av Martin Ådahl (C)

Förbud mot delfinarier i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett förbud mot att hålla valar (Cetacea), inklusive delfiner, tumlare och små tandvalar, i fångenskap för uppvisning, underhållning eller kommersiella syften med undantag för tillfällig rehabilitering av skadade vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda avel, handel, import och export i fråga om sådana djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en tidssatt avvecklingsperiod med krav på omplacering till kvalitetssäkrade fristäder eller rehabiliteringsanläggningar där detta är djurskyddsmässigt möjligt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt regeringen att utan dröjsmål ta fram nödvändiga följdändringar i djurskyddsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Valar, och inte minst delfiner, är högintelligenta, sociala och långväga migrerande djur vars ekolokalisering, rörelsebehov och komplexa sociala strukturer inte kan tillgodoses i fångenskap. Bassänger – oavsett storlek – kan inte efterlikna havets sensoriska miljö. Forskning visar på förhöjd risk för stress, stereotypier, avvikande beteenden och

förkortad livslängd i fångenskap. Det är också oacceptabelt att delfiner blir så stressade av sin klaustrofobiska miljö och klorerade vatten att de får allvarliga kroniska sjukdomar, där de i nästa steg dödas istället för att förflyttas till bättre levnadsvillkor. För att förnya delfinstammen i fångenskap bedrivs dessutom fortfarande en förkastlig jakt på delfiner och andra valar på ett fåtal platser i världen.

Djurparker kan fylla en viktig funktion för att besökare som annars inte har möjlighet att se vilda djur kan uppleva dem i verkligheten, vilket kan bidra till engagemang och förståelse för behovet av att bevara artrikedom och djuren i deras naturliga miljöer. I viss begränsad mån kan det också utgöra sätt att bevara utrotningshotade djur som inte är säkra i sina naturliga miljöer. Men det är alltid en avvägning mellan det pedagogiska behovet och djurens förutsättningar i fångenskap. Djur som naturligt rör sig över mycket stora arealer påverkas mer av fångenskap och ju större hägn desto mindre skada. För valar är detta överhuvudtaget inte möjligt, deras behov av rörelse är inte förenligt med bassänger, hur stora de än är, och dessa är av ekonomiska skäl sällan särskilt stora.

Pedagogiska mål kan i dag uppnås effektivare genom dokumentärfilm och skydd av livsmiljöer. Sverige har exempelvis numera livaktiga och växande populationer av tumlare både på Västkusten och i Östersjön som går att beskåda och där det redan finns en blomstrande svensk valturism. Ett förbud ligger i linje med svensk naturvårdstradition och stärker trovärdigheten i vår djurvälfärdspolitik.

Allt fler länder, delstater och regioner begränsar eller förbjuder delfinshower, nyetableringar av delfinarier, avel samt handel. Ett svenskt förbud harmoniserar med denna trend och minskar efterfrågan som driver en internationell marknad för fångenskap.

Ett förbud ska genomföras förutsebart och ordnat. En övergångsperiod möjliggör individualiserade omplaceringsplaner, veterinärmedicinska bedömningar och etisk prövning (t.ex. när omplacering inte är möjlig av djurskyddsskäl). Samtidigt stoppas omedelbart ny avel och nyanskaffning, så att antalet djur i fångenskap inte ökar.

En tidsbegränsad omställningsfond skulle kunna underlätta för anställda att byta eller uppgradera kompetens och för verksamheter att investera i nya koncept.

Martin Ådahl (C)